

Zpravodaj

01
2013

Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství

Obsah čísla

Polní dny v ekologickém zemědělství	01	Nová publikace: Chov prasat v ekologickém zemědělství	03
Projekt Bionet v ČR – přidejte se!	03	Konference ICOAS	03
Pozvánka polní den o půdě	03	Nové články v časopisu zemědělec	04

Úvod

Vážené členové a přátelé ČTPEZ, rok 2013 se již přehoupl do své druhé poloviny a tak Vám přinášíme nový Zpravodaj s informacemi o vybraných aktivitách platformy. Ve spolupráci s našimi členy jsme úspěšně uspořádali několik polních dnů. Neopomněli jsme ani na zprávu z tradičního polního dne ekologického zemědělství v Uhřetěvsi. Vydali jsme novou publikaci o ekologickém chovu prasat.

V druhé polovině roku je také na co se těšit. V říjnu proběhne mezinárodní konference ICOAS, na kterou se vydá s příspěvky několik našich členů. Brzy zahájíme mezinárodní projekt Partnersví - Leonardo zaměřený na výměnu zkušeností a testování nejnovějších poznatků v ekologických postupech přímo na farmách. Přeji Vám příjemné čtení.

Mila Kettnerová, koordinátorka ČTPEZ

Polní dny plné zajímavostí

Jaro bylo bohaté nejen na srážky, ale i na sdílení zkušeností. Na různých místech ČR se mohli nejen zemědělci v rámci tzv. polních dnů seznámit s nejnovějšími poznatky výzkumu v oblasti ekologického zemědělství. Témata byla pestrá – od odrůd vhodných pro EZ, produkce a ekonomiky bioosiv, až např. po vliv bylin na plísňe a bakterie.

Polní den na ekofarmě Ondřeje Podstavka

Dne 27. 5. 2013 se uskutečnil polní den Výzkumného ústavu pícninářského s.r.o. se zaměřením na bioosiva. Polní den se konal na farmě Ondřeje Podstavka v Bozetčích u Borohrádku. Ondřej Podstavek je zkušený a uvědomělý biopěstitel, proto byla vybrána právě jeho farma pro naši prezentaci. Jeho kvality dokazuje i ocenění Bartákových hrnců, které obdržel za rok 2012. Cíl polního dne bylo hned několik. Mezi hlavní patřilo seznámení s výsledky projektu NAZV zaměřeného na výzkum možností produkce osiv meziplovin v biokvalitě, vymezení praktických kritických bodů v technologii produkce osiv a polní přehlídka pokusných variant semenářských porostů žita lesního a svazanky vratičolisté. Pro doplnění

těchto cílů byla další témata zaměřena na význam, spektra a způsoby regulace plevelů na našich polích, úvod do semenářské legislativy a produkce bioosiv z pohledu ekonomiky. Ing. Vejražka ve svých prvních referátech seznámil účastníky s výsledky projektu NAZV QI101C167 s názvem „Výzkum metod a technologických postupů zvyšujících výnos a kvalitu osiv vybraných druhů trav, jetelovin a meziplovin v ekologickém zemědělství“. V další části představil úskalí semenářské praxe a hlavní požadavky vysvětlil na praktických příkladech. Následně Ing. Kettnerová představila činnost České platformy pro ekologické zemědělství a zaměřila se na možnosti další spolupráce.

Prohlídka porostů žita v Bozetčích

Exkurze v Bozetčích u pana Podstavka

Přednáška dr. Winklera z Mendelovy univerzity v Brně k plevelům vyvolala poměrně dlouhou diskusi, při které byly tématem i nově nastupující plevel. Přednáška Ing. Trávníčka ze společnosti PRO-BIO o ekonomice produkce bioosiv byla doplněna pěkným příkladem tvorby ceny bioosiva s podrobným rozeptáním jejich jednotlivých složek. Po této přednášce následovala prohlídka farmy a blíže přilehlých porostů zeleniny a bylin. Následovalo občerstvení, po kterém se odjelo na přehlídku množitelských porostů žita ozimého odrůdy LESAN a svazanky vratičolisté odrůdy MEVA. Oba porosty byly založeny ve dvou úrovních výsevu, plný (90, resp. 10 kg) a poloviční. U každé varianty byl jeden pás plečích bran vynechán pro možnost zhodnocení vlivu plečkování na výnos. Na poli se rozběhla praktická diskuze o tom, jak kdo dělá porosty na svých polích. Při diskusi čas ubíhal rychle, takže z pole se účastníci rozjžděli rovnou domů.

Karel Vejražka, VÚ Pícninářský Troubsko

Přehledka obilnin v Jižních Čechách

Opět za doprovodu deštových kapek proběhl další polní den ekologického zemědělství, tentokrát na Jihočeské univerzitě pod taktovkou Katedry aplikovaných rostlinných technologií. Vedoucí katedry, profesor Jan Moudrý seznámil přítomné s výukou ekologického zemědělství na univerzitě, která probíhá v rámci oboru agroekologie a je zaměřená nejen na zemědělství ale i na péči o krajinu. Dr. Jan Moudrý následně prezentoval různorodé mezinárodní projekty zaměřené na sdílení informací, poradenství, či porovnání dopadů EZ a konvenčního zemědělství na životní prostředí. Doc. Petr Konvalina seznámil přítomné s polními pokusy různých druhů pšenice, které běží od roku 2006. Tehdy se na základě výběru z genové banky v Praze Ruzyni začaly zkoušet odrůdy jednozrny, dvouzrny a špaldy, které měly nějakou návaznost na region a které byly pro pěstování zajímavé. Pokusy probíhaly také na Výzkumném ústavu

rostlinné výroby, v.v.i. v Ruzyni a na Pokusné stanici Katedry rostlinné výroby ČZU v Uhřetěvsi. Postupně bylo vybráno 25 základních odrůd, které se zdají být konkurenceschopné. Při porovnání s klasickou pšenicí setou jsou všechny tyto alternativy výnosově i kvalitativně horší, ale pouze při pěstování v ideálních podmínkách. Naopak v horších podmínkách, např. v podhorských oblastech, se rozdíl výrazně stírají a v řadě případů jsou na tom dokonce výnosově lépe. Hlavní rozdíl je v těchto podmínkách v kvalitě produkce. Nejedná se o odrůdy pro klasické pekařské zpracování, ale nutričně jsou výrazně hodnotnější, i když jsou pěstovány v podmínkách, kde by běžná pšenice neměla potravinářskou jakost. V roce 2008 odstartoval dlouhodobý projekt přeshraniční spolupráce s Rakouskem, kdy probíhaly společné pokusy a také řada exkurzí. Na rozdíl od nás mají rakouská hospodářství zvládnutý marketing netradičních

Prohlídka polních pokusů na Jihočeské univerzitě

obilnin a dokážou obstát v konkurenci běžných potravin. Špalda je dnes na trhu zcela běžná, ale jednozrnu a dvouzrnu už také nabízejí některé osivařské firmy. K pěstování netradičních obilnin

vyšlo několik publikací, které jsou dostupné např. na stránkách www.ctpej.cz

Mila Kettnerová, ČTPEJ

Tradiční přehledka v Uhřetěvsi

Koncem června již po patnácté proběhl polní den na Pokusné stanici katedry rostlinné výroby FAPPZ České zemědělské univerzity v Praze – Uhřetěvsi. Letos nesl název „Výzkum a zkušenosti – pěstování rostlin v ekologickém zemědělství“. Nejprve si několik desítek zúčastněných vyzkoušelo zajímavé přednášky. Po jejich skončení si zájemci prohlédli pokusy s bramborami a léčivými rostlinami na zahradě stanice. Vzhledem k vytrvalému dešti se tentokrát nešlo hromadně na nedaleké pokusné pole. Několik účastníků se tam přesto podívalo.

V úvodu semináře vystoupil vedoucí stanice Libor Mičák, který nastínil historii i současnost tohoto pracoviště. Na pokusných plochách se každoročně testují odrůdy obilnin ze Seznamu doporučených odrůd. Letos mimo jiné probíhají pokusy na obilninách, u kterých se sleduje využití minoritních druhů pšenice ve výživě a potravinách, vliv původu osiva na kvalitu produkce, účinnost biomořidel na osivové parametry a mnoho dalšího. U léčivých rostlin se zjišťují technologické možnosti pěstování v ekologickém zemědělství. U brambor se porovnávají parametry odrůd s barevnou dužninou a také se ověřují technologie pro dosažení co nejranější sklizně.

Na semináři podal informace o současném stavu ekologického zemědělství v ČR a platné legislativě

dr. Martin Leibl z oddělení ekologického zemědělství Ministerstva zemědělství ČR. Letos se změny týkají oblasti kontroly a certifikace v ekologickém zemědělství. Začátkem letošního roku vstoupila v účinnost smlouva mezi MZe a Bureau Veritas Czech Republic s. r. o., již čtvrtou organizací pověřenou výkonem kontroly a certifikace v ekologickém zemědělství.

Nařízení Komise (EU) 392/3013, které zavádí některé novinky v oblasti kontrolního systému ekologického zemědělství, vyšlo v Ústředním věstníku 29. dubna 2013. Nové nařízení vstoupí v platnost od 1. ledna 2014. Účelem je zpřesnit, zpřísnit a lépe koordinovat kontrolu v ekologickém zemědělství.

Jednozrnka, dvouzrnka a špalda

Při ekologickém pěstování se mohou uplatnit pluchaté pšenice – jednozrnka, dvouzrnka a špalda. O perspektivách jejich využití hovořil doc. Petr Konvalina z Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Tyto druhy pšenice představují pro ekozemědělce zajímavou alternativu, i když svým výnosem nemohou konkurovat pšenicí seté. Pšenice jednozrnka je vhodná například pro výrobu sušenek, krup nebo arabského chleba. Výnosnější pšenice dvouzrnka se může uplatnit při přípravě nekynutých pokrmů pro

Pšenice špalda se dobře uplatňuje v ekologickém zemědělství

zdravou výživu. Pšenice špalda, která není náročná na podmínky prostředí, má mnohem vyšší pekařskou jakost a lepší zpracovatelnost než jednozrnka nebo dvouzrnka.

Laskavec i pohanka

Na pěstování laskavce a pohanky zaměřila své vystoupení dr. Dagmar Janovská z Výzkumného ústavu rostlinné výroby, v.v.i. Laskavec nemá zvláštní nároky na pěstování. Vzhledem k drobným semenům ale vyžaduje velmi kvalitní předsetovou

přípravu půdy. Tato teplomilná C4 rostlina potřebuje teplotu půdy při seti vyšší než deset stupňů. Sklízí se po přejití mrazem. Laskavec disponuje vysokou nutriční hodnotou zrna i biomasy.

Pohanka představuje v lidské výživě významný zdroj rutinu, posiluje imunitní systém, zvyšuje pružnost cév a snižuje obsah cholesterolu v krvi. Tato teplomilná rostlina s fytoantioxidantním účinkem se vysévá při teplotě půdy nad deseti stupni. Semena na rostlinách nerovnoměrně dozrávají, proto se sklízí, jakmile dozrají dvě třetiny nažek.

Brambory a léčivky

Dr. Petr Dvořák z ČZU v Praze v pokusech porovnává různé způsoby mulčování při pěstování brambor. Ověřovalo se několik variant rostlinného mulče a mulčovací textilie. Černá mulčovací textilie dobře potlačuje plevele, ale přispívá k rozvoji mandelinky bramborové. V pokusech bylo dosaženo vyšších výnosů na více zaplevelených parcelkách s rostlinným mulčem než pod černou fólií. Rostlinný mulč také kladně ovlivnil velikost hlíz. Doc. Pavel Klouček mimo jiné hovořil o pokusech s ekologickým pěstováním léčivých rostlin z čeledi hluchavkovitých. Jedná se o tymián, dobromysl, saturajku zahradní a horskou a zavínutku podvojnou. Všechny tyto rostliny obsahují sílice, které mohou potlačovat růst plísní a baktérií.

Hana Honsová, ČZU

Účastníci semináře si prohlédli pokusy s mulčováním brambor

Stánek pro ekologické zemědělství na výstavě Naše pole

Výstava Naše pole se konala v Nabočanech 11. a 12. června. Stánek pro ekologické zemědělství připravila ČTPEZ za podpory organizátora výstavy, firmy Profi Press. Na stánku se představilo 6 firem se zaměřením na osiva, ochranné prostředky, poradenství, podpůrné půdní prostředky. Na stánku také byla k dispozici ochutnávka bioproduktů, kterou věnovala společnost PRO-BIO, s.r.o. Příští rok se na výstavu Naše pole vydá ČTPEZ znovu, tentokrát již s přehlídkou netradičních plodin jako je čirok, proso, pohanka, jednozrnka nebo dvouzrnka.

Mila Kettnerová

Zveme Vás!

Konference ICOAS!

ICOAS je čtvrtá mezinárodní vědecká konference o ekologickém zemědělství, která navazuje na vědecké konference pořádané v ČR. Letos se organizace ujal maďarský institut ÖMKI. Tématy jsou potravinová bezpečnost, biodiverzita a změna klimatu. Součástí konference, která se koná od 9. do 13. října budou také exkurze na maďarské ekostatký a vinařství.

ČTPEZ nabízí společnou dopravu na konferenci dotovanou z rozpočtu a možnost publikování příspěvků v impaktovaném časopise! Přihlašte se na info@ctpez.cz

Podrobné informace najdete na: <http://icoas2013.org>

Úspěšný start výzkumně-vzdělávacího projektu ČTPEZ

Loňská návštěva Rakouska a diskuse o možnostech realizace Bionetu v ČR inspirovala k podání společného projektu do programu LEONARDO. Projekt OFEOF byl úspěšně schválen a podpořen. Je zaměřený na výměnu zkušeností s podobnými systémy přenosu

zkušeností v ekologickém zemědělství. Našimi partnery jsou Rakousko, Maďarsko a Lucembursko.

Kromě mezinárodního projektu připravuje ČTPEZ spuštění pilotního testování Bionetu v ČR.

Cílem českého Bionetu je vybudovat národní síť pro řešení problémů a požadavků zemědělské praxe prostřednictvím poradenství, výzkumu na farmách a uplatnění výsledků výzkumu

Principem je budování úzké spolupráce zemědělců, poradců, výzkumníků a nevládních organizací, kde konkrétní problémy budou řešit na těchto úrovních:

1. Pracovní skupiny, které se scházejí, x za rok a řeší se aktuální témata a definují problémy
2. Rešerše existujících výzkumných a praktických poznatků a příprava metodik pro pokusy
3. Praktické „transferové“ pokusy, díky nimž se v 1–3 letech v praxi a v různých kl. oblastech ČR otestují možnosti řešení konkrétních problémů
4. Semináře, exkurze, brožury

PŘIDEJTE SE! Pilotní projekt bude zahájen letos a v rámci něj se začnou testovat jedno až dvě témata. Pokud máte téma k řešení, prostor pro testování, zájem o výsledky, napište na info@ctpez.cz

V Rakousku již řadu let funguje velmi zajímavý systém, který hledá odpovědi na konkrétní zemědělské problémy. Cílem vzdělávacího projektu Bionet je budování spolupráce mezi praxí, výzkumem a poradenstvím. Nejnovější výzkumné poznatky jsou v úzké spolupráci s konzultanty a vědci testovány v lokálních podmínkách. Výsledky jsou zemědělské veřejnosti následně předávány formou komplexního vzdělávání a poradenských služeb.

Dejte o sobě vědět na Organic Eprints!

Ke konci roku 2012 je v databázi evidováno více než 170 českých publikací o ekologickém zemědělství. ČTPEZ se i nadále bude věnovat propagaci databáze a podpoře při archivaci dalších publikací. Budeme rádi, pokud se do propagace databáze také zapojíte, např. šířením letáku, o něž stačí napsat na info@ctpez.cz.

Více informací o databázi najdete na <http://www.ctpez.cz/cz/clanky/letak-o-teto-databazi>

Členové ČTPEZ

1/ prvovýroba, obchod a zpracování:

PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců,
Šumperk
PRO-BIO RC jižní Morava, Mikulov
PRODEJ-BIO, Šumperk
PRO-BIO, obchodní společnost, s.r.o.,
Staré Město pod Sněžníkem
Agrisen, s.r.o., Staré Město pod Sněžníkem
Biopark, s.r.o., Velký Šenov

2/ poradenství, výzkum a vzdělávání:

Univerzita Palackého, Olomouc
Bioinstitut, o.p.s., Olomouc
Epos – Spolek poradců v EZ ČR, Brno
Green Marketing, Mgr. Tomáš Václavík,
Moravské Knínice
VÚZV, v.v.i., Praha – Uhřetíněves
Česká zemědělská univerzita, Praha
Zemědělská fakulta JČU, Č. Budějovice
Vysoká škola chemicko-technologická,
Praha
Mendlova univerzita, Brno
Výzkumný ústav pícninářský, Troubsko
VÚRV, v.v.i., Praha-Ruzyně
Biocont Laboratory, spol. s r.o., Brno

3/ environmentální výchova
a spotřebitelství:

PRO-BIO Liga, Biospotřebitel,
Praha-Hostivař

Nové odborné a propagační materiály

Chov prasat v ekologickém zemědělství

Ekologičtí zemědělci v Evropě vyvinuli nejrozličnější systémy ustájení prasat podle dostupnosti pozemků, půdních vlastností, klimatu, místních zvyklostí a národních pravidel pro ekologické zemědělství. Tento průvodce přináší přehled obvyklých systémů ustájení prasat v ekologickém zemědělství. Vypočítává výhody a nevýhody různých systémů a poskytuje zemědělcům příslušná doporučení pro péči o zdraví zvířat.

Nová publikace je ke stažení **ZDE** a v tištěné podobě na vyžádání (info@bioinstitut.cz)

Nové metodiky

- ➔ Pěstování a využití špaldy v ekologickém zemědělství
- ➔ Výběr a hodnocení genotypů jarních forem dosud málo využívaných druhů pšenice, vhodných pro udržitelné systémy hospodaření
- ➔ Pěstování a využití pšenice dvouzrnky v ekologickém zemědělství
- ➔ Pěstování a využití pšenice jednozrnky v ekologickém zemědělství

Vše ke stažení na: www.ctpez.cz/cz/publikace

Řídící výbor ČTPEZ

Předseda:

Mgr. Jan Valeška (PRO-BIO Liga)

Místopředseda:

Ing. Dagmar Janovská, Ph.D. (VÚRV, v.v.i.)

Členové:

Ing. Jan Moudrý, Ph.D. (JU)
Ing. Perla Kuchtová, Ph.D. (ČZU)
Doc. Dr. Ing. Věra Schulzová (VŠCHT)
Ing. Petr Trávníček (PRO-BIO, s.r.o.)
Ing. František Chlad (Prodej BIO)
Ing. Milan Kouřil (PRO-BIO
Svaz ekologických zemědělců)
Mgr. Pavlína Samsonová (Bioinstitut, o.p.s.)

Stránka ČTPEZ v odborném týdeníku Zemědělec

Pravidelně jednou měsíčně vychází odborná stránka zaměřená na ekologické zemědělství. V roce 2013 byla publikována tato témata:

- ➔ Pěstování luskovino-obilních směsek v ekologickém zemědělství
- ➔ Debaty o GMO neutichají
- ➔ Možnosti uplatnění systému povrchového mulčování u brambor
- ➔ Opomíjené obilniny a pseudoobilniny v ekologickém zemědělství
- ➔ Pěstování pšenice špaldy v ekologickém zemědělství
- ➔ Sady pro ovoce, ne pro dotace
- ➔ Polní dny plně zajímavosti

Články jsou ke stažení na webu <http://www.ctpez.cz/cz/clanky/ctpez-pro-casopis-zemedelec>

Zpravodaj připravili:

Ing. Miloslava Kettnerová,
koordinátorka ČTPEZ

Adresa koordinátora ČTPEZ:

Bioinstitut, o.p.s.
Křížkovského 8
771 47 Olomouc

Kontakt ČTPEZ:

info@ctpez.cz
www.ctpez.cz

